

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ЮНАЦТВА

Робота. net

Київ 2013

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
КИЇВСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ЮНАЦТВА

Робота. net

Інформаційно-методичні матеріали

Київ 2013

ББК 65.24

Рo 58

Робота. net : інформаційно-методичні матеріали / [уклад. Н. Я. Патенок]; Київська обл. біб-ка для юнацтва. – К., 2013. – 24 с.

Інформаційно-методичні матеріали містять інформацію про безробіття: як можна такої проблеми уникнути та яку професію обрати, щоб завжди бути потрібним на ринку праці, а у разі виникнення такої проблеми куди звернутись по допомогу.

Інформація буде корисною для широкого кола читачів: учнів, студентів, працюючих людей, а також тим, хто тимчасово безробітний.

Укладач: Н. Я. Патенок

Відповідальний за випуск: Г. Й. Сорока

Безробіття - соціально-економічне явище, коли частина працездатного населення не може знайти роботи, стає відносно надлишковою, поповнюючи резервну армію праці.

Згідно з визначенням Міжнародної організації праці (МОП), безробітною є особа, яка хоче і може працювати, але не має робочого місця. У світі за даними ООН налічується майже 800 млн. безробітних, тобто приблизно кожний третій працездатний не має роботи.

У Законі України "Про зайнятість населення" безробітними вважаються працездатні громадяни у працездатному віці, які через не залежні від них причини не мають заробітку і трудового доходу, зареєстровані у державній службі зайнятості як особи, що шукають роботу. Вони здатні до праці, готові працювати, але не мають належної роботи, яка відповідає їх професійній підготовці, стажу, досвіду та ін.

Безробіття зумовлене низкою причин:

- структурними змінами в економіці;
- нерівномірністю розвитку продуктивних сил в народному господарстві загалом і в окремих його регіонах;
- постійним прогресом техніки, особливо розгортанням НТР;
- пошуком працівниками нових робочих місць з метою отримання більшої зарплати, змістовнішої роботи;
- диспропорційним розвитком економіки;
- обмеженістю попиту на товари і послуги тощо.

Комплексність причин безробіття зумовлює існування різних його типів і форм. Основні типи безробіття — добровільне, "природне" (або соціальне), та вимушене.

Добровільне безробіття — тип безробіття, який існує за наявності вільних робочих місць.

Така ситуація можлива, коли особи працездатного віку не влаштовуються на роботу через недостатній рівень заробітної плати, низький зміст праці, тобто наявність лише важкої та непрестижної праці тощо.

"Природне" (соціальне) безробіття — тип безробіття, який практично не може бути ліквідований за існуючої економічної системи.

До його форм західні економісти відносять фрикційне та структурне безробіття. Фрикційне безробіття зумовлене міжрегіональними, професійними та віковими переміщеннями частини працездатного населення. Йдеться, зокрема, про переїзд осіб найманої праці на нове місце проживання, отримання іншої кваліфікації, перехід на навчання, призупинення роботи у зв'язку з доглядом за дітьми та ін. Структурне безробіття зумовлене структурними зрушеннями в економіці (відмиранням або зменшенням частки старих галузей та появою і швидким розвитком нових), науково-технічним прогресом, змінами в структурі споживчого попиту та ін[8, с.187].

Ці форми безробіття за капіталізму не можуть бути усунені, їх можна ліквідувати лише за повномасштабної дії законів планомірного та пропорційного розвитку, тобто більш розвинутого суспільного способу виробництва. Їх дія у більшості розвинутих країн світу має частковий характер, тобто обмежується державним, монополізованим секторами. Це свідчить не про природний, а про соціальний характер фрикційної та структурної форм безробіття.

Безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному плані, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал. Зростають ризик соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних.

Безробіття вважається, з одного боку, важливим стимулятором активності працюючого населення, а з іншого – великим суспільним лихом. Всі країни світу прикладають багато зусиль для подолання безробіття, але жодній ще не вдалося ліквідувати його повністю. Взагалі експерти Міжнародної організації праці вважають, що найближчими роками в середньому в світі рівень безробіття досягне 10% і повністю ліквідувати його не зможе жодна країна.

Своє негативне відношення до безробіття виказав Папа Римський Іоанн Павло II. В одній з своїх проповідей, присвячених проблемам соціального розвитку і прав людини, він заявив: «безробіття – це не тільки відсутність у людини грошей, це один з видів його духовної смерті». І з цим, на мій погляд, сьогодні важко не згодитися. Безробіття загострює соціальну напруженість в суспільстві, сприяє зростанню злочинності, наркоманії, хвороб. У наступному розділі я хочу навести приклади розрахунків безробіття.

В Україні рівень безробіття за методологією Міжнародної організації праці за підсумками 2012 року становив 8,1% від загальної кількості працездатного населення країни. При цьому показник безробіття серед міського населення становив 8,1%, серед сільського – 8,3%, серед жінок – 7,2%, серед чоловіків – 8,9%. У віковому розрізі найвразливішими виявилися чоловіки у віці 25-29 років, серед них показник безробіття становив 10,6%.

У червні 2012 року Україна і Міжнародна організація праці затвердили програму гідної праці для України на 2012-2015 роки. Третя за рахунком програма гідної праці передбачає, що МОП продовжить надання Україні технічної допомоги для досягнення повної зайнятості населення шляхом розвитку малого і середнього бізнесу і підвищення рівня кваліфікації зайнятих людей. У документі наголошується, що забезпечення повної зайнятості є одним із чинників промислового і економічного розвитку України.

За даними Держстату, на 1 березня 2013 року в Державній службі зайнятості було зареєстровано 589,1 тис. безробітних.

Безробіття серед молоді.

За даними Міжнародної організації праці, нині у світі не мають роботи понад 75 мільйонів молодих людей віком від 15 до 24 років. Це майже на 4 мільйони більше, ніж було на початку економічної кризи у 2007 році. Понад 6 мільйонів із цього числа вже й перестали шукати роботу. В Україні рівень безробіття серед молоді коливається від 17-20 %.

Тож виникають побоювання, що може з'явитися ціле «втрачене покоління» молоді, яке стикається в розвинених країнах із нестабільністю й дедалі меншими можливостями знайти працю, а в країнах, що розвиваються, зі все більшим зубожінням навіть тих, хто має роботу. Ці труднощі, що постають перед молоддю, є відображенням загального слабкого стану ринків праці.

У Європейському Союзі кожен п'ятий охочий знайти роботу у віці до 25 років не може її знайти. Закінчення навчального закладу несе за собою невизначеність з місцем роботи за фахом, або взагалі її відсутність. Роботодавці часто висувають умови, які не може задовольнити молодь. Це пояснюється тим, що потрібні досвідчені працівники, а досвіду роботи у молоді, яка нещодавно закінчила навчальний заклад, ще не має. Саме це і зумовлює значне безробіття молоді віком 15-24 роки. Дедалі більше молоді змушені працювати неповний робочий день чи йти

в тіньовий ринок праці. Багато молодих людей розтягують свій період навчання у ВНЗ, тому що не можуть знайти роботу. Інші погоджуються на некваліфіковану роботу на неповний робочий день, тому що не можуть знайти роботу за спеціальністю.

Особливо гостра проблема з безробіттям нині в Іспанії і Греції – там половина шукачів роботи серед випускників шкіл і вишів не знаходить її. Так само погане становище і в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Скажімо, у Тайвані чи Філіппінах не має роботи кожен шостий представник молоді, в Індонезії – кожен п'ятий. Найгірше становище на Близькому Сході і в Північній Африці – там серед молоді без роботи приблизно кожен четвертий.

Щороку на ринок праці вступає ще 40 мільйонів молодих людей. Експерти й працедавці однаково кажуть, що світ сидить на економічній і соціальній бомбі з заведеним годинниковим механізмом.

Працевлаштування молоді критично важливе для тих країн, де населення старішає. Чим менше молоді стає до праці, тим менше лишається податкових надходжень у бюджетах, щоб оплачувати дедалі вищі видатки на соціальні потреби.

Крім того, ті, хто не має праці тривалий час, мають менше шансів знайти її і за своє робоче життя заробляють менше, що призводить до зростання бідності.

Дедалі гостріше відчуття образи й обурення та недовіри серед молоді може вилитися і в соціальні заворушення. Саме це було однією з головних причин протестів Арабської весни, яка від минулого року пройшла низкою країн Північної Африки і Близького Сходу.

Останнім часом суворі заходи бюджетних заощаджень разом із уповільненням економічного зростання вже викликали такі неспокої у країнах Південної Європи.

Пріоритет, якого надають проблемі працевлаштування молоді, ще ніколи не був такий високий, як нині. Все більше країн ухвалюють чи розробляють плани дій чи стратегії щодо працевлаштування молоді.

Професійна орієнтація – запорука досягнення ефективної зайнятості.

Для того, щоб бути успішною та реалізованою людиною, необхідно перш за все вибрати професію до душі. У професії ми реалізуємо свою особистість, виявляємо свій духовний і фізичний потенціал. Щоб робота приносила задоволення, а не дратувала необхідністю і рутиною, треба правильно зробити вибір.

Вступ до учбового закладу без покликання до даної професії, а просто за наполяганням батьків, дотриманням моди або за компанію з друзями часто обертається помилкою, яка впливає на подальше життя людини. Тому необхідно враховувати декілька основних критеріїв при обранні майбутнього фаху.

Захоплення. Лише у справі, якою ви щиро захоплені, ви здатні досягти великих результатів і стати професіоналом. Оскільки в своїй роботі завжди виходитимете за рамки необхідного, зацікавлені результатом. А саме це - шлях до справжнього розвитку. До того ж така робота приносить моральне задоволення і радість від виконаного, що не дасть втомі здолати вас, як завжди буває після бездарно і нудно проведення часу.

Схильності. Навіть якщо ви захоплюєтеся всім, але не ґрунтовно, або не захоплюєтеся зовсім, то все ж є та або інша галузь знань, яка дається вам легко. Тобто ви або гуманітарій, або технар. Тому, маючи схильність до математики, не варто вибирати професію лікаря.

Динамічність. Залежно від свого типу характеру треба вирішити, яка динаміка має бути у вашої майбутньої професії. Або це офісна паперова робота, якщо ви флегматик; або постійні відрядження і спілкування з людьми, якщо ви холерик; а може вам до душі робота в стресових ситуаціях.

Затребуваність. Кожній людині, не залежно від її освіти, хочеться отримати визнання інших, знайти роботу за фахом. Тому логічно вибрати професію, яка затребувана на ринку праці. Для цього необхідно всього лише переглянути оголошення про вакансії.

Винагорода. Віддаючи – отримуй. Це прописна істина. Тому логічним буде продумати, наскільки високооплачувану професію ви збираєтеся обрати. Але тут є і зворотна сторона – що якщо справа всього вашого життя не знаходиться в топ котируваних спеціальностей. Може бути ви – прекрасний сантехнік? Слід пам'ятати, що вибравши справу свого життя, ви, на відміну від тих, хто пішов в спеціальність за потребою ринку, досягнете більших результатів і навіть започаткуєте свою справу в цьому напрямку.

Сторонній погляд. Непогано порадитися з родичами і людьми, які знають вас достатньо добре. Вислухати їх поради щодо вашого майбутнього. Правда, виконувати рекомендації варто з обережністю. Можливо, батьки хочуть бачити вас, виконуючих їх нереалізовані свого часу мрії? Тому зверніться ще до спеціалізованих тестів на профпридатність. Їх можна знайти достатню кількість в Інтернеті, або відвідати центр зайнятості і поспілкуватись з профконсультантом.

Практика. Іноземці відправляють своїх дітей після закінчення школи попрацювати і поглянути світ. Це дозволяє молодим людям визначитися у власних мріях, починаннях, здібностях і більш точно вибрати подальший шлях. На жаль, у нас це не практикується. Втім, необхідно розширювати своє коло знайомих, більше спілкуватися з дорослими і успішними людьми, дізнаватись їх досвід розвитку. Так само непогано буде влаштуватися попрацювати за запланованою спеціальністю. Хай це буде навіть безкоштовно, але ви побачите багато деталей зсередини процесу, а не поверхнево.

Але вибравши одного дня свій професійний шлях, не бійтеся одного дня помінати його. Можливо, ви помилилися у виборі, а може вже досягли максимального успіху в своїй справі і час братися за інше.

Топ-10 найбільш затребуваних професій

Багато хто при вступі в навчальний заклад навіть не замислюються про те, що до моменту його закінчення спеціальність, отримана з таким трудом, їм навряд чи згодиться.

Наприклад, до цих пір багато хто обирає професію фінансиста або юриста. Але людей, які отримали ці спеціальності, вже зараз настільки багато, що більшості випускників цих напрямків доводиться влаштуватися працювати не за фахом. Саме через це специфічного моменту так активно йде набір на другу вищу освіту.

Так на яку спеціальність можна зробити вже зараз, щоб у майбутньому при працевлаштуванні не зіткнутися з проблемою «зайвого спеціаліста», при цьому отримуючи достойний оклад? Ось перелік професій, які будуть затребувані на ринку праці ще 4-5 років:

1. Інженери

Як це не парадоксально, але гостра нестача фахівців у даному напрямку спостерігається вже зараз. Країні потрібні грамотні інженери будівельного спектру, інженери-технологи, інженери-електрики, але абітурієнти вперто обирають інші спеціальності.

Згідно з прогнозами статистичних досліджень, через 5 років 68% професіоналів-інженерів, в даний час працюють на місцях, вийдуть на пенсію, а кадри, які повинні прийти на їх місце, не підготовлені. Заміна прийде тільки в розмірі 3,7% від необхідного числа працівників.

2. Фахівці в області сервісу

Сервіс в країні активно розвивається: нічні салони краси, цілодобова доставка продуктів додому, бронювання номерів в готелях в будь-який час доби в будь-якому кінці земної кулі... У нас все більше запитів, і задовольнити їх – головна мета працівників туристичного бізнесу, beauty-індустрії та інших сервісів.

З'являються все більш цікаві і екзотичні спеціальності: за ваші гроші вас можуть розважати або одягати, супроводжувати в поїздках або зустрічати в аеропортах. Наприклад, в туристичному бізнесі з'явилися аніматори – люди, які забезпечують цікавий відпочинок в поїздках. Аніматори займаються підготовкою різних заходів, концертів та екскурсій. Аніматор може бути закріплений за готелем або туристичним туром групи людей, але багато хто воліють наймати індивідуальних аніматорів.

3. IT-спеціалісти

XXI століття – століття нових технологій, і про це, здається, знають всі. В даний час затребуваність фахівців в області IT перевищує всі мислимі межі.

Організації потребують грамотних системних адміністраторів, але, на жаль, в інститутах, навчальних закладах для сучасних програмістів, отримати гідні знання практично неможливо в силу того, що ринок IT-технологій розвивається, буквально, з кожною секундою.

Вже зараз багато підприємств стурбовані розробкою нового програмного забезпечення для власних потреб з вузькою спеціалізацією, нових програм захисту інформації, що зберігається в робочих комп'ютерних базах.

Фахівці в області IT отримують, за підрахунками, найвищу середню заробітну плату по країні.

4. Медики

Професія медика серед абітурієнтів деякий час не користувалися особливою популярністю. Лише останнім часом, з збільшенням заробітної плати медичним працівникам, кількість вступників на дану спеціальність стала значно збільшуватися.

При цьому хочеться зауважити, що більше всього спостерігається брак вузькопрофільних фахівців (офтальмологи, отоларингологи, логопеди і дефектологи, ендокринологи, дієтологи, алергологи і т. д.), а також хороших хірургів різних напрямків.

За відмінних фахівців медичні центри борються дуже активно, пропонуючи їм крім високих зарплат оплачувані квартири і постійний обмін досвідом з іноземними колегами.

5. Екологи

Останнім часом фахівці-екологи стають все більш затребувані у зв'язку з тим, що екологічна обстановка в усьому світі залишає бажати кращого і з кожним роком все більше погіршується. Адже від екології залежить якість життя кожної людини і його здоров'я!

Щорічно в світі кількість автомобілів, приміром, збільшується на кілька мільярдів, і лише 1,5% від загального числа – більш-менш екологічні. Завдання хорошого еколога важко переоцінити.

6. Хіміки

В принципі, якщо не замислюватися особливо, може здатися, що професія хіміка в наш час не настільки вже актуальна. Але от якщо подумати...

Найбільшою проблемою в XXI столітті стала енергетична. Запаси нафти і газу невблаганно виснажуються, а ось на заміну їм практично нічого не придумано.

Атомні електростанції все більше втрачаються, і люди намагаються використовувати сонячну енергію, енергію вітру і води, але ККД (коефіцієнт корисної дії) природних джерел енергії досить малий.

Тому в даний час учені стурбовані пошуками нових джерел енергії. Але в даний час серйозної альтернативи газу і нафти поки не знайдено.

7. Психологи та особисті консультанти

Звичайно, їх цілком можна віднести до категорії медиків, але проблема психічного стану населення в даний момент є однією з пріоритетних, яку потрібно вирішувати найближчим часом.

У грамотних психологів зараз потребують не тільки установи освіти і поліклініки. Кожне поважаче себе підприємство вважає необхідністю мати штатного психолога, все більше громадян звертається за приватної консультацією.

Що ж стосується особистих консультантів, то це взагалі особливий напрям. Передбачається, що в майбутньому людина буде отримувати індивідуальні консультації з усіх питань: починаючи від дієт і закінчуючи вибором обновки в гардероб. Адже багато хто вже зараз користуються послугами шоперів.

8. Маркетологи

Виробники пропонують нам все більший набір товарів, багато з яких, на жаль, залишаються незатребуваними.

А ті товари, які раніше користувалися попитом, часом втрачають своїх покупців внаслідок того, що виробники-конкуренти пропонують аналогічний товар з більш вигідним співвідношенням ціна – якість.

Саме маркетолог і покликаний здійснювати моніторинг ринку товарів і послуг і прогнозувати, який товар буде затребуваний через певну кількість часу, а що необхідно вже зараз. Грамотних фахівців в цій області мало, і їх цінують.

9. Фахівці PR

Затребуваність цього напрямку впливає з затребуваності попередньої спеціальності маркетолога.

Навіть зараз такий фахівець – буквально на вагу золота, тому що отримання вищої освіти по даному напрямку ще не гарантує, що з колишнього випускника вийде грамотний фахівець.

Адже в рекламному бізнесі все залежить не від знання і освіти, а від особистого чуття, інтересу до власної справи.

Саме тому грамотні піарники зараз отримують великі заробітки. До речі, гроші вони роблять саме «з повітря»: заробляють на власних креативних ідеях.

10. Фахівці з нанотехнологій

Та інші фахівці всіх технологій, що розвиваються. На даній стадії розвитку науки великий інтерес прикутий саме до розширення спектру галузей, де можуть бути використані наночастинки, і до того аспекту, як вони можуть бути використані.

Звичайно, це не повний перелік спеціальностей, які будуть особливо затребувані через 5-10 років.

На даний момент можна констатувати, що все більш затребувані робочі спеціальності (будівельники, електрики та інші), – всі прагнуть здобути вищу освіту, а тому на ці спеціальності, яким, в основному, навчають в училищах і технікумах, абітурієнти не зважають.

Як раніше потрібні агрономи, яких так не вистачає сільському господарству.

Якщо ж говорити про майбутнє, то передбачити затребуваність деяких спеціальностей зовсім неможливо, тому що нині таких навіть не існує.

Всьому світу потрібні винахідники, але це знову ж таки не є професією, хоча саме люди з нестандартним мисленням «на два кроки вперед» рухають науку і життя.

Говорячи про вибір спеціальності, хочеться додати, що вибирати все ж краще не тільки зі строгим розрахунком затребуваності, але і душею. Великий мультиплікатор Уолт Дісней говорив: «Ви досягнете свого, якщо будете працювати не заради грошей. Добре виконувати свою роботу. Ви не повинні турбуватися із-за грошей, вони самі прийдуть. Просто робіть добре те, що краще всього вмієте, та використовуйте це як свій козир».

На допомогу абітурієнту. "Ярмарок професій"

Щороку у Київському Палаці дітей та юнацтва проходить столичний «Ярмарок професій».

Такий профорієнтаційний захід Головне управління освіти і науки міста традиційно проводить з метою популяризації робітничих спеціальностей серед випускників 9-х та 11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів. Даний захід покликаний допомогти сьогоднішнім школярам зробити свідомий вибір майбутнього фаху.

Так, майбутні абітурієнти можуть ознайомитись з перевагами навчальних закладів профтехосвіти столиці, а також з умовами прийому та навчання у київських професійних ліцеях та вищих профучилищах і центрах.

Під час ярмарку відвідувачі мають нагоду переглянути презентації робітничих професій, за якими здійснюється підготовка в професійно-технічних навчальних закладах, виставку зразків учнівських виробів, моделі одягу, виготовлених учнями професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю, а також виступи учасників учнівської художньої самодіяльності.

В експозиціях професійно-технічних навчальних закладів представляють близько 200 робітничих професій, які користуються попитом на ринку праці. Більша частина з них інтегровані – це означає, що обравши професійне навчання, абітурієнт зможе здобути одночасно не лише 2-3 професії, а й гарантовано працевлаштуватися. Професійна освіта сьогодні – це прямий шлях до кар'єрного зросту, перша сходинка безперервної освіти протягом життя, яка запроваджена сьогодні у всіх країнах Європи.

Мережа професійно-технічної освіти Києва складається з 28 державних професійно-технічних навчальних закладів, де здійснюється підготовка кваліфікованих робітників за 168 професіями, з яких 65% інтегрованих та технологічно складних.

Ярмарок кар'єри та вакансій "Млодь Києва – майбутнє столиці"

Кожного року Київський міський центр зайнятості за сприяння столичної профтехосвіти проводить ярмарок кар'єри та вакансій "Молодь Києва – майбутнє столиці" у Київському Палаці дітей та юнацтва.

У заході зазвичай приймають участь близько 20 навчальних закладів професійно-технічної освіти столиці, такі як Державний навчальний заклад «Київський професійний електромеханічний ліцей»; Київське вище професійне поліграфічне училище; Київське вище професійне училище будівництва і архітектури; Київський професійний ліцей транспорту; Державний професійно-технічний навчальний заклад «Київське вище професійне училище технологій та дизайну виробів із шкіри»; Київське вище професійне училище деревообробки; Київське вище професійне училище залізничного транспорту; Київський професійний ліцей будівництва і комунального господарства; Вище професійне училище № 25 м. Києва; Київський професійний будівельний ліцей; Київське вище професійне училище технологій та дизайну одягу; Київське вище професійне училище водного транспорту; Державний професійно-технічний навчальний заклад "Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м. Києва"; Міжрегіональне вище професійне училище зв'язку м. Києва; Вище професійне училище № 33 м. Києва; Київське вище

професійне училище сервісу і дизайну; Державний навчальний заклад «Київське регіональне вище професійне училище будівництва»; Вище комерційне училище КНТЕУ; Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва; Київський професійний ліцей сфери послуг.

Для ознайомлення випускників шкіл та незайнятого населення, щодо підготовки кваліфікованих робітничих кадрів представляють майстер-класи та виставки готової продукції. Учні закладів профтехосвіти мають можливість ознайомитися з вакансіями підприємств міста Києва, які представляють на ярмарку.

Основні напрямки соціальної роботи з безробітним населенням

Державна служба зайнятості і її робота для забезпечення зайнятості населення

Державна служба зайнятості — спеціальна служба, створена для реалізації політики зайнятості населення і забезпечення громадянам відповідних гарантій на всій території України. Діяльність Державної служби зайнятості здійснюється під керівництвом Міністерства праці та соціальної політики України і місцевих органів державної влади. Державна служба зайнятості діє на підставі Закону України «Про зайнятість населення» та Положення «Про державну службу зайнятості», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 1991 року.

Основні завдання:

1. Розробка та здійснення заходів щодо реалізації державної політики зайнятості, які забезпечують зайнятість (Працевдатність працевдатного) населення та матеріальну допомогу громадянам у разі безробіття.

2. Систематичне вивчення процесів, що відбуваються на ринку праці, у сфері професійної зайнятості та професійного навчання, і розробка на цій основі необхідних прогнозів для вироблення і вжиття заходів щодо регулювання ринку праці та зайнятості робочої сили.

3. Раціональне й ефективне використання державного фонду сприяння зайнятості населення.

4. Контроль за дотриманням законодавства про зайнятість державними і громадськими органами, підприємствами, установами й організаціями незалежно від форм власності та господарювання.

Послуги, пов'язані із забезпеченням зайнятості населення, надаються Державною службою зайнятості безоплатно. Діяльність Державної служби зайнятості фінансується з державного фонду сприяння зайнятості, що створений і діє на підставі статті 22 Закону України «Про зайнятість населення» та Положення «Про державний фонд сприяння зайнятості».

Київський обласний центр зайнятості:

02100, м. Київ, пров. Будівельників, 5-а

Тел. 559-19-90, 296-78-46

E-mail: zv@kocz.com.ua

Адреса сайту: <http://www.dcz.gov.ua/kir/>

Органи управління у сфері соціального захисту та заклади надання соціальних

виплат і соціальних послуг в Україні.

Особливістю сфери соціального захисту є те, що в загальному вигляді обов'язок щодо організації і надання соціального забезпечення і соціального захисту покладається на державу. Держава бере на себе виконання соціально-захисної функції, яка становить частину загальної спрямованості держави щодо забезпечення прав і свобод громадян та їх гарантій (ст. 3 Конституції України). У плані визначення відповідального суб'єкта за соціальний захист громадян визначальним є положення частини другої ст. 46 Конституції України, згідно з якою право на соціальний захист у першу чергу гарантується саме загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Проте слід розуміти, що посилення на державний характер соціального страхування ще не означає, що держава має у всіх випадках фінансувати витрати на соціальне забезпечення. Державний характер полягає в обов'язковості цього механізму, обов'язковій сплаті страхових внесків, обов'язковому застосуванні підстав, умов соціального забезпечення, застосуванні відповідальності тощо. Однак з розвитком ринкових засад зміст соціального страхування змінився. Нова організаційно-правова модель соціального страхування зумовила відокремлення коштів соціальних страхових фондів від коштів державного бюджету. Управління фондами здійснюється на паритетних засадах, у ньому беруть участь три сторони — застраховані працівники, роботодавці і держава. Таким чином, в управлінні соціальним страхуванням правовий статус держави суттєво змінився, вона стала рівноправним партнером поряд з іншими учасниками соціального страхування. Відповідно значно звузилися сфера впливу і обсяг та зміст зобов'язань держави у цій галузі.

Водночас у віданні держави залишилася сфера державної соціальної допомоги, яка фінансується повністю з державного або комунального (місцевого) бюджетів. Проте й тут відбулися ринкові зміни. Це виявилось у загальній тенденції до муніципалізації соціальної допомоги. Соціальна допомога має бути наближеною до споживача, тобто до громадян, які потребують такої допомоги. Упровадження принципу адресності соціальної допомоги зумовило передачу значної її частини до відання місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Управління сферою соціального захисту є державним і недержавним. Державне управління у сфері соціального захисту здійснюють органи загальної і спеціальної компетенції.

Законодавчу основу для управління соціальним страхуванням забезпечує Верховна Рада України шляхом прийняття законів. До повноважень Верховної Ради України належить затвердження загальнодержавних програм соціального розвитку (п. 6 ст. 85 Конституції України). Виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав, основні обов'язки громадянина (п. 1 ст. 92); основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення; засади регулювання праці і зайнятості, охорони здоров'я (п. 6 ст. 92). Виключно законом встановлюються Державний бюджет України, податки і збори (п. 1 частини другої ст. 92). У Державному бюджеті встановлюються видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення окремих категорій населення.

Державне управління у сфері соціального захисту населення здійснюють Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та їх виконавчі й розпорядчі органи, а також спеціально уповноважені на те державні органи, які забезпечують проведення в життя державної політики у сфері надання соціальної допомоги населенню та інші державні органи відповідно до законодавства України.

На Кабінет Міністрів України покладається обов'язок забезпечення проведення політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту населення (п. 3

ст. 116 Конституції України).

Систему спеціально уповноважених органів, що мають компетенцію щодо соціального захисту, утворює Міністерство праці та соціальної політики України, функції якого визначені Положенням про Міністерство праці та соціальної політики України, затвердженим Указом Президента України від 30 серпня 2000 р. №1035/2000 (з наступними змінами, і доповненнями). Мінпраці є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Основними завданнями Міністерства праці та соціальної політики України є участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у визначених сферах; забезпечення через систему підпорядкованих йому органів реалізації права громадян на соціальний захист шляхом своєчасного та адресного надання соціальної підтримки, в тому числі державної допомоги малозабезпеченим громадянам, у разі втрати роботи, працездатності, досягнення пенсійного віку. Міністерство праці та соціальної політики України бере участь у розробленні проектів Державної програми економічного та соціального розвитку України, Державного бюджету України; забезпечує здійснення моніторингу у сфері праці, зайнятості, соціального захисту, соціального страхування, пенсійного забезпечення та соціального обслуговування; здійснює державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування та за додержанням вимог законодавства щодо призначення і виплати пенсій у солідарній системі; бере участь у розробленні державних соціальних стандартів і нормативів тощо.

До державних не страхових фондів передусім належить Пенсійний фонд України. Нині Пенсійний фонд України не є центральним органом виконавчої влади, бюджет Пенсійного фонду України затверджує Кабінет Міністрів України. Згідно із Законом "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" Пенсійний фонд України протягом п'яти років має бути перетворений у Пенсійний фонд, який набуде статусу неприбуткової самоврядної організації. Нестраховими державними фондами також є: Фонд соціального захисту інвалідів, Фонд для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення.

Психологічне консультування безробітних

Психологічне консультування безробітних - один з методів надання психологічної допомоги відвідувачам центру зайнятості. Психологічне консультування безробітних передбачає особистісно-орієнтоване спілкування психолога з безробітним, під час якого здійснюється загальне орієнтування в його особистісних особливостях та його проблемі, встановлюється і підтримується партнерський стиль спілкування психолога із безробітним, надається психологічна допомога у відповідності з потребами та проблемами безробітного.

Психолог-консультант зобов'язаний визначитись з проблематикою, над якою він працюватиме у межах психологічного консультування. Серед проблем, що є найбільш актуальними для безробітних, можна зазначити такі як - психологічні аспекти пошуку роботи, стресові стани, що пов'язані з безробіттям - зневіреність у власних можливостях та невдоволеність собою, що є результатом втрати попередньої та неможливості отримання нової роботи, інше.

Як правило, для відвідувачів психолога-консультанта характерні:

- відчуття надмірної тривожності;
- психічної напруженості;
- відчуття втоми;
- зневірення у власних здібностях і можливостях;

- невдоволеність собою.

Перераховані негативні психоемоційні стани призводять до виникнення серйозних перепонів адаптації безробітних до соціальної ситуації та ускладнюють відшукання нових конструктивних варіантів пошуку роботи.

Психологічне консультування безробітних дозволяє:

- вирішити питання соціальної адаптації, подолання внутрішніх конфліктів та особистісних криз громадян, які потребують працевлаштування;
- допомогти в набутті навичок ефективної взаємодії та спілкування з роботодавцями та керівниками підприємств;
- розкрити внутрішній потенціал безробітного;
- раціонально використати його трудовий потенціал;
- підвищити рівень психологічної культури безробітного.

Дослідження показали, що найбільш актуальними у вирішенні психологічних задач є знання про:

- а) особистісні особливості безробітного та механізми соціальної регуляції його поведінки;
- б) специфіку його стратегії пошуку роботи і самої ситуації бачення наслідків, психологічних засобів виходу з кризи;
- в) ставлення до служби зайнятості.

Кожний напрямок роботи служби зайнятості знаходить своє відображення у документальних та звітно-аналітичних матеріалах. Оскільки психологічне консультування безробітних розглядається як один з напрямків роботи обласного та районних центрів зайнятості, то він також потребує певних форм документальної фіксації. Отримання щоквартальної інформації щодо надання психолого-консультаційної допомоги безробітним та тим, хто шукає роботу (як у рамках обласних центрів зайнятості, так і на рівні Державного центру зайнятості), дозволить більш глибоко та поширено дослідити коло проблем клієнтів служби зайнятості та шукати відповідні форми їх вирішення. Крім цього, психолого-консультаційна робота сприятиме накопиченню практичного консультаційного досвіду психологів служби зайнятості та розширенню науково-методичної бази.

Фіксація даних про надання психолого-консультаційних послуг являє собою складне і проблемне питання, оскільки одним з основних принципів психологічного консультування є принцип конфіденційності.

Допомога по безробіттю

Процедура призначення

Кому надається допомога

Допомога по безробіттю, у тому числі одноразова її виплата для організації безробітними підприємницької діяльності надається застрахованим та незастрахованим особам, визнаним у встановленому порядку безробітними. Порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2007 р. № 219, Порядок надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності затверджено Наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 20.11.2000 р. № 307.

Статусу безробітного може набути особа працездатного віку до призначення пенсії (зокрема на пільгових умовах або за вислугу років), яка через відсутність роботи не має заробітку або інших передбачених законодавством доходів, готова та здатна приступити до роботи. Статус безробітного надається цим особам за їх

особистою заявою у разі відсутності підходящої роботи з першого дня реєстрації у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції (центр зайнятості), незалежно від зареєстрованого місця проживання чи місця перебування.

Куди звертатися за допомогою

Допомога по безробіттю призначається центрами зайнятості за місцем перебування безробітного на обліку і виплачується в установленому порядку через банківські установи.

Перелік документів необхідних для отримання допомоги

Допомога з безробіття призначається на підставі особистої заяви безробітного, довідки (довідок) про середню заробітну плату (дохід) за останнім місцем (кількома місцями) роботи чи служби, трудової книжки, військового квитка, копії цивільно-правового договору та пред'явленням (за наявності) свідоцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, паспорта або іншого документа, що посвідчує особу.

Військовослужбовці Збройних сил, Державної прикордонної служби, внутрішніх військ, інших військових формувань, утворених відповідно до Законів України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Державної спеціальної служби транспорту, особи рядового і начальницького складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, органів внутрішніх справ, органів і підрозділів цивільного захисту, особи начальницького складу податкової міліції, а також особовий склад воєнізованих аварійно-рятувальних служб (формувань), створених відповідно до законодавства на постійній основі (далі — військовослужбовці), крім військовослужбовців строкової служби, звільнені зі служби, подають довідку (довідки) з військового комісаріату, військової частини або іншого формування, яке виплачує грошове забезпечення, про строки проходження служби, які включаються та (або) прирівнюються до страхового стажу, а також розмір і строки виплати грошового забезпечення відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Відповідні довідки подають також особи, які проходили державну службу в підрозділах міліції та були звільнені у зв'язку із скороченням чисельності або штату без права на пенсію або звільнені за станом здоров'я.

До державної служби зайнятості громадяни подають копії відповідних документів (трудової книжки, цивільно-правового договору про виконання робіт (надання послуг), диплома або іншого документа про освіту, довідки ІПН), які зберігаються в їхній особовій справі.

Яким документом оформляється рішення про призначення допомоги з безробіття?

Рішення про призначення допомоги з безробіття, її розмір і строки виплати, відкладення, скорочення та припинення виплати оформлюється наказом центру зайнятості, номер і дата якого заноситься до картки персонального обліку безробітного. З цим наказом безробітний має бути ознайомлений під особистий підпис у картці обліку ухвалених рішень керівництва центру зайнятості.

Розмір допомоги по безробіттю

Згідно з п.1 ст.23 Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» застраховані особи, визнані в установленому порядку безробітними, страховий стаж яких протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, становить не менше ніж шість місяців за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, мають право на допомогу по безробіттю залежно від страхового стажу. Розмір цієї допомоги визначається у відсотках до їхньої середньої заробітної плати (доходу),

визначеної відповідно до Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 р. №1266, залежно від страхового стажу: до двох років — 50%, від двох до шести років — 55, від шести до 10 — 60, понад 10 років — 70%.

Допомога по безробіттю виплачується залежно від тривалості безробіття у відсотках до визначеного розміру: перші 90 календарних днів — 100%, упродовж наступних 90 календарних днів — 80; у подальшому — 70%.

Допомога по безробіттю не може перевищувати чотирикратного розміру прожиткового мінімуму, для працездатних осіб, встановленого Законом. З 01.01.2013 р. по 30.11.2013 р. максимальна сума допомоги складає 4 588,00 грн., а з 01.12.2013 р. по 31.12.2013 р. — 4 872,00 грн.

Застраховані особи, визнані в установленому порядку безробітними, які протягом 12 місяців, що передували реєстрації особи як безробітної, за даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають страховий стаж менше шести місяців або звільнені з останнього місця роботи з підстав, передбачених статтею 37, пунктами 3, 4, 7 і 8 статті 40, статтями 41 і 45 Кодексу законів про працю України, молодь, яка закінчила або припинила навчання, звільнилась з військової або невійськової служби, мають право на допомогу по безробіттю у мінімальному розмірі.

Мінімальний розмір встановлюється Правлінням Фонду.

Правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття постановою 12.04.2012 № 327 встановило мінімальний розмір допомоги по безробіттю — 544 грн.

Для застрахованих осіб, визнаних у встановленому порядку безробітними, які протягом 12 місяців, що передували початку безробіття, працювали на умовах повного або неповного робочого дня (тижня) не менше 26 календарних тижнів і сплачували страхові внески, розмір допомоги встановлено з: 1 січня 2013 року — 882 грн.

Допомога по безробіттю виплачується з 8-го дня після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості.

Виплата допомоги по безробіттю особам, які звільнилися з останнього місця роботи за власним бажанням без поважних причин, починається з 91-го календарного дня.

Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 360 календарних днів протягом 2 років. Для осіб передпенсійного віку (за 2 роки до настання права на пенсію) тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати 720 календарних днів, для осіб, які шукають роботу вперше, та інших незастрахованих осіб — 180 календарних днів.

У яких випадках допомога по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів?

Згідно з п.5.4 Порядку надання допомоги по безробіттю тривалість виплати допомоги по безробіттю скорочується на строк до 90 календарних днів у разі:

- приховування відомостей про працевлаштування на тимчасову роботу (в тому числі поза межами України) або здійснення іншої діяльності за винагороду в період одержання допомоги по безробіттю — на строк, не менший від кількості календарних днів тимчасової роботи. Тимчасовою вважається робота, на яку працівника прийнято на строк до двох або чотирьох місяців у разі заміщення тимчасово відсутнього працівника, за яким на законних підставах зберігається його місце роботи;
- порушення умов і строку реєстрації, перереєстрації як безробітного — на строк не менш як 30 календарних днів;
- недотримання рекомендацій щодо сприяння працевлаштуванню відповідно до

законів України «Про зайнятість населення» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», наданих безробітному в письмовій формі, у тому числі неповідомлення про перетин державного кордону у період, визначений працівником центру зайнятості для самостійного пошуку роботи — на строк не менш як 15 календарних днів;

- припинення без поважних причин професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості — на строк не менш як 60 календарних днів.

У яких випадках розмір допомоги по безробіттю може бути зменшений і на який термін?

Згідно з п.4.1 Порядку надання допомоги по безробіттю, в тому числі одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності, затвердженого наказом Мінпраці України від 20.11.2000 р. №307, однією з умов для призначення допомоги по безробіттю є готовність особи до участі в загальнодержавних оплачуваних громадських роботах, якщо така робота для неї є підходящою. У разі відмови особи від участі в таких громадських роботах без поважних причин розмір допомоги по безробіттю, визначений відповідно до цього пункту, зменшується на 50% строком до трьох місяців.

Чи нараховується та виплачується допомога з безробіття в разі невідвідування центру зайнятості з поважних причин?

Виплата допомоги з безробіттю нараховується та виплачується в межах її загальної тривалості в разі невідвідування центру зайнятості з поважних причин, а саме в разі:

- хвороби безробітного — на підставі довідки довільної форми, виданої в порядку, передбаченому Інструкцією про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, затвердженою наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.2001 р. № 455. За дорученням безробітного, який хворіє, оформленим у встановленому порядку, за наявності названої довідки допомога з безробіття може бути одержана іншою особою;
- надання права безробітному за його заявою залишити місце постійного проживання строком не більш як на 30 календарних днів упродовж календарного року для оздоровлення та літнього відпочинку дітей віком до 14 років;
- сесії чи захисту дипломної роботи, якщо безробітний навчається за заочною чи вечірньою формами навчання в навчальних, закладах не за направленням державної служби зайнятості — за наявності довідки-виклику на сесію та заяви безробітного про невідвідування центру зайнятості впродовж цього періоду;
- призову на навчальні (або перевірні) та спеціальні збори у Збройні сили України згідно із Законом України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»;
- визнання особи інвалідом у період одержання допомоги з безробіття, призначеної відповідно до п. 2. 7 та 4. 1 Порядку надання допомоги з безробіття.

Підстави припинення виплати допомоги

Виплата допомоги по безробіттю припиняється в такому разі:

- працевлаштування безробітного, провадження підприємницької або іншої діяльності, пов'язаної з одержанням доходу безпосередньо від такої діяльності, виконання робіт (послуг) за цивільно-правовими угодами (з дня працевлаштування, державної реєстрації як суб'єкта підприємницької або іншої діяльності, виконання робіт (послуг) за цивільно-правовими угодами);
- поновлення безробітного на роботі за рішенням суду (з дня поновлення);
- вступу до навчального закладу на навчання з відривом від виробництва (з дня зарахування до навчального закладу);
- проходження професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за

- направленням державної служби зайнятості (з дня початку занять);
- призову на строкову військову або альтернативну (не військову) службу (з дати, зазначеної в повістці);
 - набрання законної сили вироком суду про позбавлення волі безробітного (з дня набрання законної сили вироком суду або рішенням суду) або направлення його за рішенням суду на примусове лікування (з дня набрання законної сили вироком суду або рішенням суду);
 - призначення пенсії за віком, у тому числі на пільгових умовах, пенсії за вислугу років або досягнення особою встановленого законом пенсійного віку;
 - призначення виплати на підставі документів, що містять неправдиві відомості (з дня встановлення порушення);
 - призначення безробітній жінці допомоги з вагітності та пологів (з дня набуття такого права відповідно до медичної довідки);
 - подання письмової заяви про бажання доглядати за дитиною до досягнення нею трирічного віку (з дня подання заяви або з дати, зазначеної в заяві);
 - подання письмової заяви про відмову від послуг державної служби зайнятості (з дня подання заяви або з дати, зазначеної в заяві);
 - переїзду на постійне місце проживання в іншу місцевість або закінчення строку реєстрації місця проживання (з наступного дня після виписки або закінчення строку реєстрації);
 - закінчення строку її виплати (з наступного дня);
 - зняття з обліку за невідвідування без поважних причин державної служби зайнятості впродовж 30 і більше календарних днів (з наступного дня після останнього відвідування безробітним центру зайнятості);
 - визнання непрацездатною особи з інвалідністю в період перебування її на обліку як безробітної (з дня видачі довідки до акта огляду медико-соціальної експертної комісії);
 - відмови безробітного від двох пропозицій підходящої роботи або від двох пропозицій проходження професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості, в тому числі осіб, які вперше шукають роботу та не мають професії (спеціальності) (з дня відмови від другої пропозиції);
 - відмови безробітного від роботи за спеціальністю, професією, набутою після професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації за направленням державної служби зайнятості (з дня відмови від роботи);
 - смерті безробітного (з дня смерті).

Нормативно-правові документи, які можуть бути корисними щодо призначення і виплати допомоги по безробіттю

Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1533-14&p=1314627761835151>)

Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 20 листопада 2000 року N 307 Про затвердження Порядку надання допомоги по безробіттю, у тому числі одноразової її виплати для організації безробітними підприємницької діяльності (<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0915-00&p=1314627761835151>)

Постанова Правління Фонду загальнообов'язкового державного страхування на випадок безробіття 12.04.2012 № 327 Про мінімальний розмір допомоги по безробіттю.

Список рекомендованої літератури:

Книги, підручники, посібники:

1. **Базилевич, В. Д.** Макроекономіка [Текст] : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; за ред. В. Д. Базилевича. - 2-ге вид., випр. – К. : Знання, 2005. – 851 с. – ISBN 966-346-030-X.
2. **Богиня, Д. П.** Основи економіки праці [Текст] : навч. посібник / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – К. : Знання-Прес, 2000. – 313 с. – ISBN 966-7767-00-0.
3. **Болотіна, Н. Б.** Трудове право України [Текст] : підручник / Н. Б. Болотіна. – 4-те вид. – К. : Вікар, 2006. – 725 с. – ISBN 966-7131-83-1.
4. **Внукова, Н. М.** Соціальне страхування [Текст] : навч. посібник / Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. – К. : Кондор, 2009. – 352 с. – ISBN 966-351-041-2.
5. **Волкова, О. В.** Ринок праці [Текст] : навч. посібник / О. В. Волкова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 624 с. – ISBN 978-966-364-448-6.
6. **Говорушко, Т. А.** Страхіві послуги [Текст] : навч. посібник / Т. А. Говорушко. – 2-ге видання перероблене та доповнене. – К. : центр учбової літератури, 2008. – 344 с. – ISBN 978-966-364-567-4.
7. **Грішнова, О. А.** Економіка праці та соціально-трудова відносини [Текст] : підручник / О. А. Грішнова. – К. : Знання, 2004. – 535 с. – ISBN 966-346-001-6.
8. **Грішнова, О. А.** Економіка праці та соціально-трудова відносини [Текст] : підручник / О. А. Грішнова. – 3-тє вид., випр. і доп. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2007. – 559 с. – ISBN 966-620-222-0.
9. **Завіновська, Г. Т.** Економіка праці [Текст] : навч. посібник / Г. Т. Завіновська. – К. : КНЕУ, 2000. – 200 с. – ISBN 966-574-197-7.
10. **Законодавство України про соціальний захист населення** / Роїна, О. М. - 5-те вид., змін. та доп. – К. : КНТ, 2007, 2007. – 520 с. – ISBN 966-373-141-9.
11. **Злупко, С. М.** Перехідна економіка: сучасна Україна [Текст] : навч. посібник / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 324 с. – ISBN 966-346-142-X.
12. **Єщенко, П. С.** Економіка для всіх [Текст] / П. С. Єщенко. – К. : Вища шк., 2009. – 478 с. : іл. – ISBN 978-966-642-432-X.
13. **Экономическая теория** [Текст] : учебник / С. В. Мочерный, В. К. Симоненко, В. В. Секретарюк и др.; под ред. С. В. Мочерного. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : О-во "Знання", КОО, 2003. – 662 с. – ISBN 966-620-104-6.
14. **Калина, А. В.** Економіка праці [Текст]: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Калина. – К. : МАУП, 2004. – 272 с. : іл. – ISBN 966-608-356-6.
15. **Калина, А. В.** Организация и оплата труда в условиях рынка (аспект эффективности) [Текст] : учеб.-метод. пособие / А. В. Калина. – 2-е изд., испр. и доп. – К. : МАУП, 1997. – 300 с. – ISBN 5-86926-073-6.
16. **Кодекс законів про працю України** [Текст] : науково-практичний коментар / [І. В. Арістова, В. В. Безусий, С. О. Бондар та ін]; за ред. О. О. Погрібного, М. І. Іншина, І. М. Шопіної . – К. : Правова єдність, 2009. – 456 с. – ISBN 978-966-2183-18-4 (Алерта).
17. **Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами** [Текст] / Укладачі: В. С. Ковальський, Л. П. Ляшко. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 1200 с. – ISBN 966-667-241-3.
18. **Кодекс законів про працю України.** За станом на 20 лютого 2008 р. [Текст] / Верховна Рада України: Офіц. вид. – К. : Парламентське вид-во, 2008. – 96 с. – (Б-ка офіційних видань). – ISBN 966-978-611-607-2.
19. **Кучерявенко, І. А.** Макроекономіка [Текст] : Практикум : навч. посіб. / І. А. Кучерявенко. – К. : Вікар, 2003. – 239 с. – ISBN 966-7131-49-1.
20. **Мочерний, С. В.** Економічна теорія [Текст] : посібник / С. В. Мочерний. – К. : видавничий центр "Академія", 2002. – 656 с. – ISBN 966-580-106-6.

21. **Осовська, Г. В.** Економічний словник [Текст] / Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський. – К. : Кондор, 2007. – 358 с. – ISBN 966-351-131-1.
22. **Пазенок, А. С.** Права та свободи людини і громадянина [Текст] : навч. посібник / А. С. Пазенок. – К. : Академвидав, 2010. – 176 с. – ISBN 978-966-8226-89-2.
23. **Світова економіка** [Текст] : підручник / А. С. Філіпенко, О. І. Рогач, О. І. Шнирков та ін. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Либідь, 2001. – 582 с. – ISBN 966-06-0213-8.
24. **Світова економіка** [Текст] : підручник / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, О. І. Рогач та ін. – К. : Либідь, 2007. – 640 с. – ISBN 978-966-06-0458-2.
25. **Синчук, С. М.** Право соціального забезпечення України [Текст]: навч. посібник / С. М. Синчук, В. Я. Буряк; за ред. С. М. Синчук. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2003. – 306 с. – ISBN 966-620-208-5.
26. **Ткаченко, Н. В.** Страхування. Практикум [Текст] : навч. посібник / Н. В. Ткаченко. – К. : Ліра-К, 2009. – 270 с. – ISBN 978-966-351-042-2.
27. **Україна. Закони. Кодекс законів про працю України** [Текст] : офіц. видання. – К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2006. – 160 с. – ISBN 966-313-276-0.

Періодичні видання:

1. **Україна. Закон. Про зайнятість населення.** Закон України від 5 липня 2012 року №5067 – VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – 12 вер. – С. 9-15.
2. **Україна. Закон. Про професійний розвиток працівників.** Закон України від 12 січня 2012 року №4312-VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – 11 лют. – С. 21.
3. **Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Порядку обчислення страхового стажу, що дає право на призначення грошової допомоги, та її виплати:** постанова Кабінету Міністрів від 23 лист. 2011 р. №1191 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 14 груд. – С. 11.
4. **Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Порядку формування та використання резерву коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття:** постанова Кабінету Міністрів від 15 квітня 2013 р. №270 // Урядовий кур'єр. – 2013. – 23 квіт. – С. 4.
5. **Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Програми сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року:** постанова Кабінету Міністрів від 15 жовтня 2012 р. №1008 // Урядовий кур'єр. – 2012. – 6 лист. – С. 12-13.
6. **Андрієнко, В.** Які виплати отримуватимуть люди у зв'язку з безробіттям? : [про розмір допомоги по безробіттю, в тому числі і незастрахованим особам, згідно нового закону] / В. Андрієнко // Урядовий кур'єр. – 2013. – 12 січ. – С. 6.
7. **Архангельський, Ю.** Як подолати безробіття? [Текст] / Ю. Архангельський // Голос України. – 2013. – 383. – С. 15.
8. **Батула, О.** Шукаю роботу з бланком у руках : [про порядок реєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу] / О. Батула // Голос України. – 2012. – 2 жовт. – С. 14.
9. **Білоусова, Н.** Барометр ринку праці 2012 року: [аналіз пропозицій роботодавців України] / Н. Білоусова // День. – 2013. – 16 січ. – С. 6.
10. **Білоусова, Н.** Хотіти – не означає виїхати, але ... Опитування: 91 % випускників вишів планують емігрувати ... : [про результати опитування молодих фахівців щодо перспектив працевлаштування за кордоном] / Н. Білоусова // День. – 2012. – 28 лист. – С. 6.
11. **Вауліна, О.** Наша система освіти відірвана від реалій ринку праці : [про зростання безробіття серед молоді] / О. Вауліна // Голос України. – 2013. – 30 січ. – С. 1, 8.

12. **Вауліна, О.** Робочу силу зрівняли з економічно активним населенням : [про нову редакцію закону "Про зайнятість населення"] / О. Вауліна // *Голос України*. – 2012. – 17 лип. – С. 6.
13. **Воронович, З.** Вирок державі: 91 % молоді не хоче жити в Україні! : [про результати дослідження думок кваліфікованих фахівців України щодо можливості працювати за кордоном] / З. Воронович // *Високий замок*. – 2012. – 29 лист.- 5 груд. – С. 9.
14. **Воронович, З.** Покоління нероб? : [в Україні не працюють і не вчаться 19 % молодих людей] / З. Воронович // *Високий замок*. – 2011. - №134. – С. 1, 3.
15. **Гончар, В.** Вступили в дію зміни до закону про зайнятість: [про сім основних новацій закону] / В. Гончар // *Хрещатик*. – 2013. – 10 січ. – С. 3.
16. **Гончар, В.** Комерційний ринок праці визначає роботодавець [Текст] : [аналіз ринку праці в Україні в 2012 р. та прогнози працевлаштування на 2013 рік] // *Хрещатик*. – 2012. – 14 груд. – С. 3.
17. **Гоцуєнко, Н.** Шукаю роботу. Недорого [Текст] / Н. Гоцуєнко // *Дзеркало тижня*. – 2013. - №20. – С. 10.
18. **Депрофесіоналізація громадян – майбутнє країни?** : [аналіз ринку праці і перспектив працевлаштування молоді] // *Дзеркало тижня*. – 2012 . – 27 жовт. – С. 15.
19. **Дубровик, А.** Високооплачуваний ... безробітний! Тисячі українських фрілансерів не мають змоги легально отримувати й декларувати зароблені гроші [Текст] / А. Дубровик // *День*. – 2012. – 31 жовт. – С. 6.
20. **Зубенко, П.** Без обмежених можливостей: [право на працю інвалідів] / П. Зубенко // *Київська правда*. – 2011. – 22 лист. – С. 2.
21. **Кириченко, І.** Битва за професіоналізм: [про тенденції та перспективи працевлаштування молодих спеціалістів України] / І. Кириченко // *Дзеркало тижня*. – 2012. – 22 верес. – С. 1, 11.
22. **Княжанський, В.** Україна є лідером ... із експорту фахівців: [про проблему виїзду висококваліфікованих фахівців із України] / В. Княжанський // *День*. – 2012. – 16-17 листоп. – С. 9.
23. **Коваль, Л.** Усі хочуть на подіум, а на виробництво – ніхто: [про рівень безробіття та шляхи його подолання в Україні] / Л. Коваль // *Урядовий кур'єр*. – 2013. – 14 лют. – С. 4.
24. **Коваль, Л.** Українці бояться інфляції та звільнень : [про проблеми у сфері зайнятості укр. економіки] / Л. Коваль // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 5 груд. – С. 3.
25. **Коваль, Л.** Чим зацікавлять безробітного? Як опанувати професію, конкурентноспроможну на ринку праці [Текст] / Л. Коваль // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 2 груд. – С. 5.
26. **Ковальов, П.** Хто був у світі найпрестижніший? Огляд найпопулярніших професій усіх часів [Текст] / П. Ковальов // *День*. – 2012. – 7 лист. – С. 8.
27. **Кокіна, В.** Ваучер на безкоштовне перенавчання : [про права безробітних, які їм надає новий закон "Про зайнятість населення"] / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 28 груд. – С. 4.
28. **Кокіна, В.** Матимеш роботу – не відбуватимеш. Що робить влада для громади / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 31 лип. – С. 4.
29. **Кокіна, В.** Нові робочі місця отримає не тільки молодь: [про законопроект "Про зайнятість населення"] / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 27 черв. – С. 8.
30. **Кокіна, В.** Почати працювати ніколи не пізно : [про усі новації нового закону "Про зайнятість населення"] / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр*. – 2013. – 30 січ. – С. 8.
31. **Кокіна, В.** Хто має право на страхову виплату: [про систему соціального страхування та механізми її роботи] / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр*. – 2012. – 27 груд. – С. 10.

- 32. Кокіна, В.** Хто у черзі на роботу. Закон "Про зайнятість населення" відкриває більше можливостей для працевлаштування / В. Кокіна // Урядовий кур'єр. – 2012. – 12 лип. – С. 5.
- 33. Корнейчук, Д.** Работа без обмана. Новый закон о занятости исключает дискриминацию безработных / Д. Корнейчук // Аргументы и факты. – 2012. – 11-17 июля. – С. 7.
- 34. Краснодемський, В.** Заробітчанство: гіркий хліб чужини: ["круглий стіл" про проблеми трудової міграції] / В. Краснодемський, Л. Левицька // Голос України. – 2013. – 30 бер. – С. 12-13.
- 35. Леонов, І.** Батьківщино, прощай чи до побачення: [про проблему виїзду українців на заробітки за кордон] / І. Леонов // Україна молода. – 2013. – 11-12 січ. – С. 5.
- 36. Магдич, М.** Допомогти людині стартувати: [про центри зайнятості та можливість знайти роботу молодим] / М. Магдич // Голос України. – 2011. – 2 лист. – С. 10.
- 37. Мانتюк-Кирилова, Д.** Закон про зайнятість: які зміни очікувати безробітним // Д. Мانتюк-Кирилова // Урядовий кур'єр. – 2013. – 9 січ. – С. 6.
- 38. Мانتюк-Кирилова, Д.** Навіщо тоді працювати? : [про виплати безробітним в Україні відповідно до нового закону "Про зайнятість населення"] / Д. Мانتюк-Кирилова // Експрес. – 2013. – 3-10 січ. – С. 8.
- 39. Мезенцев, К.** Ринок праці в Україні / К. Мезенцев, Н. Мезенцева // Краєзнавство, географія, туризм. – 2011. - №35. – С. 3.
- 40. Мірошніченко, М.** Диплом є, роботи немає. Навіть вища освіта сьогодні не гарантує успішного працевлаштування [Текст] / М. Мірошніченко // Україна молода. – 2012. – 27 бер. – С. 12.
- 41. Молоді спеціалісти прагнуть утекти на захід :** [про результати анонімного опитування укр. фахівців із вищою освітою] // Молодь України. – 2012. – 30 лист. – С. 1.
- 42. Мусій, М.** Артосвіта: адаптація до ринку праці : [поради щодо працевлаштування молоді в мистецтві] / М. Мусій // Галерея. – 2011. - №1/2. – С. 31.
- 43. "Оборонка" розраховує на молодь:** [Президент В. Янукович про працевлаштування молоді] // Урядовий кур'єр. – 2011. – 15 лип. – С. 2.
- 44. Оверчук, О.** Нестандартні види зайнятості: позиція та пропозиції профспілок [Текст] / О. Оверчук // Профспілкові вісті. – 2012. – 5 лип. – С. 7.
- 45. Осадчук, Л.** Всесвітні змагання із ... працевлаштування: [про шляхи вирішення проблеми безробіття молоді в Україні] / Л. Осадчук // День. – 2013. – 24 січ. – С. 9.
- 46. Ормоцадзе, М.** Диплом для галочки. Тільки 15 % українців працюють по спеціальності : [поради як обрати професію] / В. Ормоцадзе // Сьогодні. – 2012. – 2 лип. – С. 20.
- 47. Павловський, А.** Чому в Україні найменша в Європі зарплата? [Текст] / А. Павловський // Віче. – 2012. - №9. – С. 14-15.
- 48. Пасова, Т.** Найлегше влаштуватися програмістам [Текст] / Т. Пасова // Голос України. – 2013. - №78. – С. 1, 5.
- 49. Перова, О.** Каждому – по труду. Новый закон о занятости помогает найти работу "проблемным" претендентам / О. Перова // Аргументы и факты в Украине. – 2012. – 18-24 июля. – С. 13.
- 50. Петренко, П.** Відповідь на питання про оформлення допомоги по безробіттю / П. Петренко // Вісті. – 2012. – 9 лют. – С. 3.
- 51. Подопригора, Л.** Науково-практична конференція "Має право на працю" / Л. Подопригора // Історія та правознавство. – 2010. – №7. – С. 10-14.
- 52. Поліщук, І.** Робітничі професії: актуальні, але не затребувані / І. Поліщук // Урядовий кур'єр. – 2011. – 8 груд. – С. 5.

53. **Поляки навчать нашу молодь працевлаштовуватися:** [проект для вивчення досвіду Польщі щодо працевлаштування молоді] // *Голос України*. – 2012. – 13 лист. – С. 11.
54. **Права і обов'язки безробітних** // *Порадниця*. – 2012. – 9 серп. – С. 11.
55. **Проципишин, В.** Уряд відчиняє двері молодим : [працевлаштування випускникам ВИШУ] / В. Проципишин // *Урядовий кур'єр*. – 2011. – 11 лист. – С. 2.
56. **Прядко, И.** Ранний старт. Украинские студенты массово идут на работу... [Текст] / И. Прядко // *Корреспондент*. – 2012. – 338. – С. 36-38.
57. **Репіч, А.** Куди податись із дипломом? чому випускники вищів не можуть знайти роботу? [Текст] / А. Репіч // *Профспілкові вісті*. – 2012. – 29 бер. – С. 5.
58. **Рівень безробіття серед молоді досяг чергового максимуму.** Більшість укр. молоді – потенційні трудові мігранти [Текст] // *День*. – 2011. – 21 лип. – С. 6.
59. **Ригун, А.** Безробітні зможуть отримувати послуги від служби зайнятості незалежно від місця реєстрації: [постанова кабміну від 26.10.11-№1080] / А. Ригун // *Нов. День*. – 2011. – 10 груд. – С. 7.
60. **Тамкова, О.** Молодь без роботи [Текст] : [про рівень молодіжного безробіття в Україні] / О. Тамкова // *Експрес*. – 15-16 трав. – С. 2.
61. **Тищенко, С.** Выбирай профессию с прицелом на будущее : [перелік професій, яких терміново потребують роботодавці] / С. Тищенко // *Комсомольская правда в Украине*. – 2012. – 3 лип. – С. 9.
62. **Ткаченко, Л.** Українські дипломи на ринку праці. Про проблему невідповідності освітньо-кваліфікаційних структур робочої сили і робочих місць [Текст] / Л. Ткаченко // *Дзеркало тижня*. – 2012. – 1 груд. – С. 8.
63. **Тымкив, К.** Труженики мира : [про діяльність фрілансерів в Україні] / К. Тымкив // *Корреспондент*. – 2013. – 18 янв. – С. 37-39.
64. **Уряд пропонує встановити перелік осіб, які мають гарантії при працевлаштуванні:** [реєстрація урядового законопроекту "Про зайнятість населення"] / *Хрещатик*. – 2012. – 24 трав. – С. 1.
65. **Фінагєєв, О.** Можливості без обмежень. Знайти роботу інвалідам допоможе новий інтернет-портал [Текст] / О. Фінагєєв // *Україна молода*. – 2012. – 7 лют. – С. 9.
66. **Харько, О.** Новації на ринку праці: [про важливі зміни до Закону України "Про зайнятість населення"] / О. Харько // *Хрещатик*. – 2013. – 20 бер. – С. 3.
67. **Харько, О.** Ринок праці зайняв вичікувальну позицію: [про найбільш затребувані професії] / О. Харько // *Хрещатик*. – 2013. – 31 січ. – С. 3.
68. **Хочунська, В.** Молодь обирає безробіття? [Текст] / В. Хочунська // *Голос України*. – 2012. – 24 бер. – С. 8.
69. **Чубко, О.** Як правильно шукати роботу?: [про підробіток для студентів] / О. Чубко // *Молодь України*. – 2011. – 8 лют.- С. 1, 2.
70. **Шевченко, А.** Невже молодь не потрібна власній державі? / А. Шевченко // *Голос України*. – 2011. – 25 жовт. – С. 2.
71. **Шевченко, Т.** Освіта без гарантій : [про можливості працевлаштування після отримання диплому про вищу освіту] / Т. Шевченко // *Вісті*. – 2012. – 3 вер. – С. 7.
72. **Шот, М.** Землю довірять молодим: [працевлаштування молоді на селі, студенти для агропромислових компаній] / М. Шот // *Урядовий кур'єр*. – 2011. – 23 лист. – С. 17.
73. **Як поновити статус безробітного?** // *Профспілкові вісті*. – 2012. - №31. – С. 12.
74. **Ясинчук, Л.** Та хоч в Африку!: [про результати соціологічних досліджень щодо намірів молоді України працювати за межами країни] / Л. Ясинчук // *Експрес*. – 2013. – 17-24 січ. – С. 13.
75. **Ясинчук, Л.** Фокуси статистики. У Європі безробіття зростає, а в Україні, за офіційними даними, - ні [Текст] / Л. Ясинчук // *Експрес*. – 2012. – 21-28 черв. – С. 13.

76. Ясинчук, Л. Якщо втратив роботу. З нового року безробітні отримуватимуть більшу допомогу / Л. Ясинчук // Експрес. – 2012. – 26 січ. – 2 лют. – С. 8.